

Hàng năm, cứ đến ngày 1-11, thì đa số những người Việt Nam yêu nước chân chính, thì đau thuyệt lòng xót đau khi họ nhìn thấy cái chết bi thảm của Cố Tổng Thư Ngô Đình Diệm cùng những bào tử: Ông Cố Vấn Ngô Đình Nhu và Ông Ngô Đình Cẩn.

Và khi những đứa con số phận của Nation Đệ Nhất Việt Nam Cộng Hòa, qua các sách báo, thì những người đã biết đến những kẻ đã nhúng vào máu.

Song tiếc rằng, ít ai nói đến ba vị Sĩ quan đã chết dẫu là cố, chết vì họ trung thành với Chính Nghĩa Quốc Gia, nên hôm nay, những người viết bài này muốn nhắc đến ba vị Sĩ quan trung thành đó:

Trước hết, là Đệ Tá Lê Quang Tung, Thiếu Lữ Nh Lữ C Lữ Ng Đệ C Biệt. Vào thời điểm đó chánh, Trần Văn Đôn đã gọi đến cho ông, nói là mời đến họp. Và trước phiên họp của cái gọi là « Hội Đệ Ng quân Nhân Cách Mạng » Đệ tá Lê Quang Tung đã lên tiếng:

« Chúng bay đeo lon, mặc áo, thấy họ quý, lấy họ để để cho Tổng Thư Ng ban đầu, mà nay họ đi trò bết nhơn bết nghĩa ... ».

Đệ tá Lê Quang Tung chấp không nói đến đó, thì liền bắt chuyện Lê Minh Đeo, lúc đó là Đệ úy, Tùy viên của Tổng Ng Lê Văn Kim, lôi lên chòi canh trên sân thượng của tòa nhà chánh Bộ Tổng Tham Mưu bắt chết ngay.

Em ruột của Đệ Tá Lê Quang Tung là Thiệu Tá Lê Quang Triệu, Tham Mưu Trưởng Ng Lữ C Lữ Ng Đệ C Biệt, trước tin cũng liền chạy sang Bộ Tổng Tham Mưu để xem họ thấy, thì cũng bắt Đệ úy Lê Minh Đeo dùng súng bắt chết tức khắc.

Sau đây những người viết bài này, chấp muốn nêu lên tài liệu, và nhân chứng sống, là vì muốn cho Tổng Ng Lê Minh Đeo hãy nghiêm khắc với chính mình mà lên tiếng nhơn từ giết chết huynh đệ Đệ Tá Lê Quang Tung và Thiệu Tá Lê Quang Triệu. Song nếu Tổng Ng Lê Minh Đeo vẫn im lặng thì những người viết phải xin nhắc nhân chứng sống, mặt về là Thiệu Trưởng và mặt về là Đệ Tá QLVNCH, hãy lên tiếng trước công chúng.

Riêng Đệ tá Hội Trưởng Quy, Thiếu Lữ Nh Hội Quân, thoát chạy, những sau đó cũng bắt chính thủ cấp là Hội quân Trung úy Nguyễn Văn Lạc, Sĩ quan tùy viên bắt chết trên chiếc xe Traction màu đen. Về cái chết của Đệ Tá Hội Trưởng Quy thì những người đã biết.

Những người viết chấp muốn nói với chuyện Tổng Ng Lê Minh Đeo: Khoảng phút giây họ thấy bắt chết nhơn huynh đệ của Đệ Tá Lê Quang Tung và Thiệu Tá Lê Quang Triệu cho đến hôm nay, có bao giờ ông nhớ hai tấm thân nhuốm máu của nhơn vị Sĩ Quan đầu tư của quân Lữ C Việt Nam Cộng Hòa đã phải giết chết bởi họ súng của ông hay không?!

Không họ có cái gọi là « Cách Mạng »:

Những người kẻ tình xướng là « cách mạng » trong cuộc đời chánh họ vào ngày 11-11-1960, thì họ gọi là «Nhóm Caravelle » do « ông » Luật sư Hoàng Cơ Thụy đứng đầu. Song những người trong « Nhóm Caravelle » họ nhơn mặt số tiền là 500.000 đồng, tay của mặt những người M

tên Gouder thu c hãng buôn American Trading, đ làm « cách m ng »!

Đ n cái g i là « H i Đ ng Quân Nhân Cách M ng ». Sau khi gi t ch t Cố Thủ ng Thủ ng Ngô Đình Di m và Ông Cố V n Ngô Đình Nhu, thì h cũng đã nh n t tay c a Lucien Conien t i văn phòng c a Đ i t ng Lê Văn T v i s ti n là sáu tri u đ ng b c Vi t Nam. Sau đó, h đã cùng nhau chia nhau ăn u ng v i nh ng đ ng ti n máu đó.

Nh v y, c hai l n làm « cách m ng », nh ng k này đ u có nh n nh ng đ ng ti n thuê m n c a ngo i nhân, đ gi t ch t v Thủ ng Thủ ng và cũng là v Thủ ng T L nh đ u tiên c a Quân L c Vi t Nam C ng Hòa. Vì th , nh ng k này không bao gi đ c g i là « cách m ng » c , mà th c ch t h ch là nh ng tay đ m thuê, chém m n.

V D ng Hi u Nghĩa, tôi xin trích nh ng l i c a c u Đ i tá Nguy n H u Du , trong cu n sách Nh L i Nh ng Ngày C nh Thủ ng Thủ ng Ngô Đình Di m n i trang 170:

« Còn thi u tá D ng Hi u Nghĩa, dù ông có c c i chính, nh ng căn c vào hành đ ng c a ông, cũng nh m t s nhân ch ng, ch có nh ng ng i ngâ th t i m c ngu xu n m i tin là ông không nhúng tay vào v th m sát này. Ai đã c t c ông đi trong đoàn xe này? Ông có nhi m v gì mà vào nhà th g p Thủ ng Thủ ng? Thi u tá Vũ Quang (sau lên Đ i tá) là ng i b n đ ng khóa v i tôi, và cũng đã ph c v l đoàn m t th i gian, k v i tôi là chính m t anh đã th y thi u tá Nghĩa v a đi v a lau bàn tay đ m máu, và báo cáo v i Trung t ng D ng Văn Minh (anh Quang bây gi cũng Hoa K). M t h sĩ quan quân c nh (r t ti c không nh tên anh), k v i tôi là cũng th y ông Nghĩa tay v y máu. Anh nói v i tôi b ng gi ng r t c m đ ng là khi th y xác hai Ông, anh đã ch y n c m t, không ng hai Ông ch t m t cách th m thi t nh v y.

Trung tá Nghĩa cũng là m t trong nh ng ph th m c a tòa án « cách m ng » đã k t án t hình ông Ngô Đình C n. Nh v y, cái ch t c a ba anh em Thủ ng Thủ ng Ngô Đình Di m cũng đ u có Trung tá D ng Hi u Nghĩa nhúng tay vào ».

Riêng Tr n Thi n Khiêm, thì ph i g i cho chính xác: Khiêm ch là m t tên Vi t Gian, không h n không kém.

H i Đ ng Gian Nhân Ph n Lo n Gi t ng i và Thủ ng Ti n:

Sau khi gi t ch t Cố Thủ ng Thủ ng Ngô Đình Di m và nh v Bào đ , nh ng k này đã không tìm th y đ c m t chút gì đ g i là tài s n, ngoài m t chu i Tràng H t và n a gói Bastos xanh!!! B i th , v n là nh ng tay đ m thuê, chém m n, nên nh ng k này bèn nghĩ ra cách khác đ ng ti n.

Ng i đ u tiên, đã b chúng x b n t i khám Chí Hòa là Ông Ngô Đình C n, vì ông không có ti n đ chu c m ng. H cũng đã gi t ch t Ông Phan Quang Đông, đ đ t m t s ti n, mà ông Phan Quang Đông dùng đ lo cho các chi n sĩ mà do chính Ông và Ông Ngô Đình C n đã đ a ra B c đ ho t đ ng.

Nh ng th y ch a đ , nên nh ng k làm « cách m ng » đã b t gi Ông Hu nh Văn Lang, là Giám Đ c Vi n H i Đái Qu c Gia, và Bác Sĩ Bùi Ki n Tín và m t s ng i n a, đ đòi ti n

chủ c m ng. Và l n này, h đã T ng đ c Ti n. B i, đ b o toàn sinh m ng cho Ông Hu nh Văn Lang, và Bác Sĩ Bùi Ki n Tín, nên gia đình c a nh v đã ph i « cúng đ ng » h t nh ng gì mình có. Vì th , nên hôm nay, chúng ta còn đ c đ c nh ng dòng c a Ông Hu nh Văn Lang vi t v N n Đ Nh t Vi t Nam C ng Hòa.

Nh ng l i c a k thù đã nói v Cố Tổng Thư Ng Ngô Đình Diệm:

Trong m t l n, ông Mc Namara đ n Hà N i, ông đã nghe Võ Nguyên Giáp nói v i các « đ ng chí » c a Giáp:

« Không khi nào Ngổ ngi M ki m đ c m t ngổ ngi th hai h u hi u nh Ông Ngô Đình Diệm ».

Lu t s Nguy n H u Th « Ch t ch M t tr n Gi i phóng mi n Nam » đã tuyên b :
« K thù c a ta b y u đi v t t c các ph ng đi n: quân s , chính tr và hành chánh... H th ng ch huy b xáo tr n và y u đi vì nh ng v thanh l c ... nh ng tr ng c quan c nh sát và m t v , nh ng c quan có nhi m v b o v ch đ và đàn áp phong trào cách m ng b lo i... Binh lính, sĩ quan, viên ch c quân đ i... hoàn toàn m t h ng; h không còn tin t ng c p ch huy c a h và không còn bi t ph i trung thành v i ai... V ph ng đi n hành chánh, s y u đi c a k thù càng rõ h n n a. Nh ng t ch c chính tr ph n đ ng... đã mang l i cho ch đ m t s y m tr đáng k , b gi i tán lo i b . Và th t là m t món quà trên tr i r i xu ng ».

Ngổ ngi ngo i qu c đã vi t v Cố Tổng Thư Ng Ngô Đình Diệm:

Trong cu n sách: Bàn Tay Hoa K . Cái ch t c a Ông Diệm; c a Tác gi Eleen J. Hammer n i trang 156, ngổ ngi vi t xin l c trích:

« Các s sãi b y gi dùng đòn tâm lý đ đánh phá ch đ . H công b m c a ông B u H i, m t n ph t t đã r i Hu vào Sài Gòn đ t thiêu cho c a Ph t. L i đe đ a t thiêu c a m m t khoa h c gia n i ti ng đã t o thêm xôn xao cho không khí v n đã căng th ng.

Các s sãi l i đ ng s ki n đó, đ tuyên truy n su t m y tu n li n. N i b t nh t, là cu c h p t i chùa Xá L i, ngổ ngi ta c l p đi l p l i nh ng l i đe đ a t thiêu này mãi ». Nh ng ông B u H i l i nói: Trong n c đ u công nh n tài ba c a Ông Ngô Đình Nhu. Ý nguy n c a Ông có th đ c xem là m t nhà so n th o k ho ch, nh ng công vi c hàng ngày đ u do T ng Th ng ph trách ».

Khi Hilsman h n h c nói v tin đ n có th ng l ng v i Hà N i, thì Đ c s B u H i b o ông không không tin có chuy n y. Có chng Ông Nhu ch đ a. Nh ng không nên dùng th đ o n y. Ch có Ông Diệm đáng làm T ng Th ng. T tr c t i gi , ch a có m t nhân v t nào kh kính nh Ông Diệm.

V th lnh tài ba và xu t s c nh t c a Vi t Nam là Cố Tổng Thư Ng Ngô Đình Diệm, và đáng lý Vi t Nam C ng Hòa không m t, N U Ông Diệm không b l t đ ».

Ông Ngô Đình Nhu có « đi đêm » v i Hà N i hay không?

Tổng trưởng cố nhân này, đã có một buổi nói chuyện: Ông Ngô Đình Nhu đã « đi đêm » với Hà Nội, nào là gặp Trần Đ, gặp Phạm Hùng, gặp Hai L tổng trưởng Đình Đ ...

Nhưng theo các vị tổng trưởng cố nhân Tổng Thư trưởng Ngô Đình Diệm và Ông Ngô Đình Nhu, thì đi này, là do chính ông Ngô Đình Nhu tung ra. Giờ đây, Tổng Thư trưởng Ngô Đình Diệm đã đi vào lịch sử, nên không ai có thể biết rõ hơn thế nào.

Vậy, ngoài những cái đã nói ở trên, thì còn có những cái của Thiệu và Hoàng L, Chủ huy trưởng Trung tâm Huấn luyện Quang Trung, Trưởng Bộ Canh nông và Tổng lãnh phó quân đoàn 1; và cái của Đ tá Hà Mai Việt, Tổng trưởng Tổng Quố gia Tr, Tham mưu trưởng SĐ đoàn 25 Bộ binh, trong cuốn sách: Nam Việt Nam 1954-1975. Những Sự Thật Chưa Kể Về Những Ngày, nói trang 253, đã viết:

« Đòn hiểm của Ông Nhu tung ra nhằm mục đích làm cho Hoa-Thứ nhất nh-Đến hết những người thay đổi thái độ và tiếp tục ủng hộ Tổng Thư trưởng Ngô Đình Diệm, những Ông đầu ngành là CIA đã biết rõ rồi. Ông Nhu đã chui vào cái bẫy do chính Ông giăng ra, làm sụp đổ chính quyền, sát hại các gia đình, đưa miền Nam Việt Nam rơi vào tình trạng hỗn loạn, và sau cùng đã lọt vào tay Cộng-Soviet vì thiệu lãnh đạo có tầm vóc và uy tín ».

Tổng Thư trưởng Ngô Đình Diệm đã đi đến nhà ông Mã Tuyên bằng cách nào?

Những người bạn đã từng đọc các sách báo từ trước 30-4-1975, đều đã biết Đ ủy Đ Thủ và ông Cao Xuân V là hai người đã đưa Cố Tổng Thư trưởng Ngô Đình Diệm và Ông Ngô Đình Nhu đến nhà của ông Bang trưởng Mã Tuyên, người đứng đầu ngành ngoại giao Hoa.

Điều này, cũng trong cuốn sách: Bàn Tay Hoa Kỳ. Cái Chết Ông Diệm của tác giả Eleen J. Hammer, nói trang 277 đã viết:

« Sau khi Trại sụp đổ. Hai anh em ra đi. Lúc này vào khoảng 7 giờ 30 tối. Hai ông băng qua sân Tennis khoảng cách trong quanh dinh đến một căn nhà bên ngoài của Lê Thánh Tôn. Nơi đó, có một chiếc xe của S. Cùng đi theo hai người có Cao Xuân V, Trưởng lãnh Thanh niên Cộng Hòa và Đ Thủ ».

Ông Cao Xuân V hiện đang có một tài liệu Hoa Kỳ. Và trong cuốn sách: Những Ngày Cố Nhân Tổng Thư trưởng Ngô Đình Diệm, của Đ tá Nguyễn Hữu Du nói trang 187, Ông cũng đã ghi lại những cái của Ông Lê Công Hoàn, lúc đó là Đ ủy Tùy viên của Tổng Thư trưởng như sau:

“ Về theo Đ ủy Hoàn, cần phải luôn luôn tránh đổ máu, những anh đã gọi đi theo tôi thì nh-Đ. Cộng sự tôi nóng nảy, nhưng tôi công vào Tổng tham mưu thì đổ máu, và những chết các tướng lãnh đang họp. Anh Hoàn kể tiếp:

Lúc anh trình xin Tổng tham mưu thì những người đứng đầu ý. Đó là ông Cao Xuân V vì quá sợ hãi, nhưng cố là Tổng trưởng lãnh quân đội, mà là ra lệnh cho quân đội đánh nhau sao được. Tôi nghĩ cần phải chờ cho êm đẹp, đừng anh em không đổ máu.

Thế sao anh không đi theo chúng tôi?

ĐĐ u tiên cĐ đĐ a cái cĐ p cho tôi, và tôi muĐ n đi theo cĐ, nhĐ ng ĐĐ ThĐ xin đi vĐ i cĐ, vì nó chĐ a có gia đình, mà tôi có vĐ con. Nó sĐ nĐ u phĐ i đi xa, ai lo cho vĐ con tôi. CĐ không nói gì, và ThĐ Đ y cái cĐ p đi theo”.

NgĐĐ i viĐ t cũng biĐ t đĐ a sĐ nhĐ ng ngĐĐ i có biĐ t đĐ c sách báo tĐ trĐĐ c ngày mĐ t nĐĐ c, đĐ u đĐ biĐ t không hĐ có cái đĐĐ ng hĐ m nào hĐ t, đĐ cho CĐ TĐ ng ThĐ ng Ngô Đình DiĐ m và Ông Ngô Đình Nhu đi đĐ n nhà cĐ a ông Mã Tuyên.

Tuy nhiên, sau khi chia chác nhĐ ng đĐ ng tiĐ n máu rĐ i, thì lĐ HĐ i đĐ ng gian nhân phĐ n loĐ n và mĐ t lĐ bĐ t ĐĐ ng đĐ a đĐ t ra cái đĐĐ ng hĐ m và còn nhiĐ u thĐ khác nĐ a. MĐ c đĐch là đĐ làm mĐ đi mĐ t tĐ m gĐĐ ng quá toàn bĐch. NhĐ ng ĐĐ ch sĐ vĐ n công bĐ ng, nên trên quĐ đĐ a cĐ u này, chĐ ng có mĐ t kĐ nào làm đĐĐ c nhĐ ng chuyĐ n vô ĐĐĐ ng Đ y.

ĐĐ i sĐ ng cĐ a CĐ TĐ ng ThĐ ng Ngô Đình DiĐ m:

Sau ngày, 1-11-1963, thì nhĐ ng ngĐĐ i có biĐ t đĐ c các sách báo, đĐ u đĐ thĐ y đĐĐ c cái tĐ m phĐ n gĐ, không có nĐ m, chĐ trải chiĐ c chiĐ u thô sĐ, và mĐ t chiĐ c gĐ i mây, đĐĐ c đĐ t trong mĐ t căn phòng, mà nó còn tĐ hĐ n cái căn phòng cĐ a ngĐĐ i ViĐ t tĐ nĐ n chúng ta đĐ ng Đ. ĐĐ là “chiĐ c giĐĐ ng” đĐ ngĐ ĐĐ ng cĐ a TĐ ng ThĐ ng Ngô Đình DiĐ m ban đĐm cũng nhĐ ban ngày. Còn nhĐ ng bĐ a ăn hàng ngày thì chĐ có cĐ m và mĐ t món cá kho mĐ n, mĐ t đĐ a rau lang luĐ c hoĐ c thêm món canh do mĐ t ngĐĐ i già đĐ ng hĐĐ ng cĐ a TĐ ng ThĐ ng nĐ u.

QuĐ thĐ t, trên thĐ gian này, không có mĐ t vĐ lãnh đĐ o đĐ t nĐĐ c nào mà ĐĐ i có mĐ t cuĐ c sĐ ng Thanh-BĐ n nhĐ CĐ TĐ ng ThĐ ng Ngô Đình DiĐ m.

PhĐ t Giáo Đ n Quang Và Cái ChĐ t CĐ a CĐ TĐ ng ThĐ ng Ngô Đình DiĐ m:

ĐĐ chĐ ng mình cho nhĐ ng hành vi làm giĐ c cĐ a PhĐ t giáo Đ n Quang, ngoài nhĐ ng tên giĐ c nhĐ: Thích Trí Quang, Thích Trí ThĐ, Thích ThiĐ n Minh, Thích Trí DĐng, Thích ThiĐ n Hoa, Thích HĐ Giác, ... v...v... còn có Thích NhĐ t HĐ nh và Võ Văn Ái vĐ i cuĐ n ngĐ y thĐ “Hoa Sen Trong BiĐ n ĐĐ a” do chính Võ Văn Ái viĐ t ĐĐ i tĐ a, và đĐ phát hành rĐ ng rãi tĐ i hĐ i ngoĐ i, vào đĐ u thĐ p niên 1960; là nhĐ ng nhát dao chí mĐ ng mà Võ Văn Ái và Thích NhĐ t HĐ nh đĐ đĐm xoáy vào phía sau ĐĐ ng cĐ a tĐ cĐ các vĐ là Quân- Cán-Chính ViĐ t Nam CĐ ng Hòa đĐ ng ngày đĐm đĐ i đĐ u vĐ i giĐ c thù cĐ ng sĐ n.

Song chĐ a hĐ t, vì còn cuĐ n ngĐ y thĐ thĐ thĐ hai cĐ a Thích QuĐ ng ĐĐ: « NhĐ n đĐ nh nhĐ ng sai ĐĐ m tai hĐ i cĐ a đĐ ng cĐ ng sĐ n ViĐ t Nam đĐ i vĐ i dân tĐ c và PhĐ t giáo ViĐ t Nam ThĐ ng nhĐ t», cũng do Võ Văn Ái viĐ t ĐĐ i giĐ i thiĐ u và phát hành, trong đĐ có nhĐ ng đĐĐ u nó chĐ ng hĐ có liên quan gì đĐ n cái tĐ a đĐ cĐ a cuĐ n sách nhĐ sau:

« Chính quyĐ n ông Ngô Đình DiĐ m càng ngày càng trĐ nên đĐ c tài, gia đĐnh trĐ và có tính kĐ thĐ tôn giáo, nên ít đĐĐ c lòng dân. Sau khi đĐ tiêu đĐĐ t các tôn giáo khác, nhĐ Cao ĐĐi, Hòa HĐ o, năm 1963, ông Ngô Đình DiĐ m ra tay đĐn áp PhĐ t giáo, toàn thĐ tĐng ni PhĐ t tĐ miĐ n Nam đĐ phĐ i đĐ ng lên chĐ ng ĐĐ i đĐ bĐ o vĐ đĐ o pháp. ĐĐ n thĐng 11-1963, chĐ đĐ ông Ngô Đình DiĐ m bĐ ĐĐ t đĐ ”.

Rồ i đ n ng y th th ba l i cũng do Võ Văn Ái vi t l i gi i thi u và đã đ đng trên báo « Quê M » s 113, trang 06, tháng 06 năm 1995, v i cái t a đ :

« Bờng đôi chân c a mình m i ngườ i hãy đi lên », c a Thích Đ c Nhu n « nguyên Tờng th ký Vi n Tăng Thờng Giáo h i Ph t giáo Vi t Nam Thờng nh t » t c n Quang. M đ u Thích Đ c Nhu n đã vi t:

« Tôi vi t nh ng dòng ch d i đây thân g i nh ng tâm h n luôn luôn thao th c đ n ti n đ Dân t c và Đ o pháp, dù b n hi n trong n c hay ngoài n c, xin hãy h ng lên Đ c Ph t t bi cao c nguy n c u cho Tờ quố c và đ ng bào thân yêu c a chúng ta: s m ch m đ t m i h n thù, bi t tha th và yêu th ng nhau đ c ùng chung s c chung lòng góp ph n xây đ ng đ t n c Vi t Nam Quang Vinh ». (sao nghe nó s c mùi c ng s n, lúc nào và cái gì cũng dùng hai ch « quang vinh ».)

Nh ng l i nói trên c a Thích Đ c Nhu n, cũng do Võ Văn Ái vi t l i gi i thi u và ph bi n, t tháng 6 năm 1995; đây đích th c là l i kêu g i m i ngườ i hãy xóa b h n thù mà Hòa h p- Hòa gi i vô đ i u ki n v i Vi t c ng, m i quý đ c gi hãy đ c thêm m t l n n a: « ...dù b n hi n trong n c hay ngoài n c, hãy s m ch m đ t m i h n thù, bi t tha th và yêu th ng nhau đ c ùng chung s c chung lòng góp ph n xây đ ng đ t n c Vi t Nam Quang Vinh ».

Đ n trang s 09, Thích Đ c Nhu n vi t ti p:

« Năm 1963, Ph t giáo Vi t Nam phát kh i cu c v n đ ng ch ng ch đ đ c tài gia đnh tr Ngô Đình Di m, đòi t do và bình đ ng tôn giáo và đ c toàn dân t B c chí Nam ng h . B o quy n mang đ c tính k th tôn giáo s p đ . Giáo h i Ph t giáo Vi t Nam Thờng nh t đ c thành l p ».

Nên ghi nh , vào đ i h i thờng nh t Ph t giáo năm 1981, Thích Đ c Nhu n đã đ c b u lên ngôi « Pháp ch Giáo h i Ph t giáo Vi t Nam c ng s n ».

Qua nh ng l i c a chính Thích Đ c Nhu n đã vi t. Thì rõ ràng là Thích Đ c Nhu n đã công khai nh n trách nhi m c a Ph t giáo n Quang v i câu nói: « Ph t giáo Vi t Nam phát kh i cu c v n đ ng ch ng ch đ ... » là đ đánh đ N n Đ Nh t Vi t Nam C ng Hòa. Đ i u quan tr ng h n c là: « đã đ c toàn dân t B c chí Nam ng h ». Nh th , đã quá rõ ràng, đã quá sáng t , đ cho m i ngườ i hi u đ c r ng: Ph t giáo Án Quang « phát kh i cu c v n đ ng ch ng ch đ và đã đ c toàn dân t B c chí Nam ng h ». Nghĩa là g m c c ng s n B c Vi t.

Ngoài ra, còn nhi u b ng ch ng khác nh Thích Trí Dũng đã c y n p m c a Ông Ngô Đình C n đ b s úng đ n vào, và đã nuôi gi u c l đ oàn 316, Bi t đ ng thành Sài Gòn-Gia Đ n c a tên t ng vi t c ng Tr n H i Ph ng, Nguy n Văn Bá... mà tôi đã ch ng minh qua bài: Tờng Ni m B n M i Năm Cu c Th m Sát T t M u than: 1968-2008.

Ng n “L a T Bi”:

Ngườ i vi t nghĩ r ng, có th l p tr sau này s không hi u đ c xu t x c a bài th “L a T Bi” mà Ph t giáo đã l y làm kinh nh t t ng. Do v y, nên tôi t th y c n ph i nói thêm:

Bài th “L a T Bi” mà Ph t giáo đã nói là c a thi sĩ Vũ Hoàng Ch ng, đã vi t đ ca t ng cái

ch t c a Hòa th ng Thích Qu ng Đ c; khi b Nguy n Công Hoan dân bi u l ng tri u b c t b ng cách t i xăng lên ng i, r i ch m l a đ t cho đ n ch t theo l nh c a Hà N i. (Xin quý đ c gi h y đ c l i bài vi t: Hãy Nhìn Xem L a T Bi và Ti c Th ng Hòa Th ng Tích Qu ng Đ c, đ bi t thêm nhi u chi ti t h n). Và Ph t giáo đã dùng bài th này làm kinh nh t t ng; thì nhân đây, tôi xin “c ng hi n” cho Ph t giáo thêm m t bài th khác, vì nó cũng cùng m t tác gi là thi sĩ Vũ Hoàng Ch ng.

Bài th này, đã đ c chính thi sĩ Vũ Hoàng Ch ng đã đ ng lên và t đ c ngay trong ngày Đ i H i Văn Hóa Toàn Qu c t ngày 06 đ n 15 tháng 01 năm 1957, t i Tr S Qu c H i, Sài Gòn. Đây là m t Đ i H i l n, nên ngoài phái đoàn Vi t Nam, thì đã có nhi u phái đoàn c a các n c đ n tham d nh : Phái đoàn Thái Bình Đ ng T Do c a Đ c Cha Raymond De Jeager cu Pháp qu c, phái đoàn văn hóa Trung Hoa Dân Qu c, Đ i Hàn, Phi Lu t Tân.

T ng cũng nên nh c l i, tr c khi ngâm bài th c a chính mình, thi sĩ Vũ Hoàng Ch ng đã nói:

“X a tôi làm th say nay tôi làm th t nh. T i Đ i H i L ch S này, tôi xin đ c m t bài th . Tôi làm bài này đ c m tác th i cu c nhân có cu c Tr ng C u Dân Ý Suy Tôn Ngô Chí Sĩ.

Và đây là nguyên văn c a bài th c a cùng tác gi bài “L a T Bi”:

“Lò phi u tr ng c u, m t hi n linh
Đ t lò h ng, g i m ng bình sinh
T nay trăm h câu an l c
Đàn khúc đ m Dao, r u chén Qu nh!
Có m t ngày ta tr l i c đ
L i lê no máu r a Tây H
Trên t ng Chí Sĩ bàn tay v y
Đ i đ nh thẳng Long, m t bóng c”.

Trên đây, là bài th mà cũng là nh ng dòng tâm huy t nh “L a T Bi” c a thi sĩ Vũ Hoàng Ch ng.

V y, Ph t giáo h y vì tác gi c a bài th “L a T Bi” mà đem ph vào nh ng n t nh c, đ cho dù nó không tr thành kinh nh t t ng nh “L a T Bi”, thì ít ra nó cũng tr thành m t bài Đ T ng, đ cho ng i đ i còn nh mãi đ n thi sĩ Vũ Hoàng Ch ng, tác gi c a c hai bài th “b t t”.

T ng Thơ ng Ngô Đình Diệm đã b nhi u hàm oan:

Hàm oan th nh t:

Ch c nhi u ng i còn nh cái ch t c a T ng Lê Quang Vinh, t c Ba C t, mà nh ng k b t l ng kia đã c tình gieo ti ng oán cho T ng Thơ ng Ngô Đình Diệm.

M t l n n a, ng i vi t xin trích l i nh ng l i c a tác gi Nh Lang, ông là v C v n c a

Tố ng Trình Minh Thố , ngổ i đã quy t đ nh nhanh và đúng khi rút súng dí vào tố ng Nguy n Văn V đã theo l nh cầ a Pháp dùng bầ o l c lo i trố Thố tố ng Ngô Đình Diệm, đầ đầ a tố ng cầ p Bầ y Vi n lên thay thố ngổ i Thố tố ng! Ông cũng là ngổ i thân thi t cầ a Tố ng Lê Quang Vinh.

Trong cu n sách Phong Trào Kháng Chi n Trình Minh Thố , nầ i trang 181-1983-183- 184, tác giồ Nhồ Lang đã viồ t:

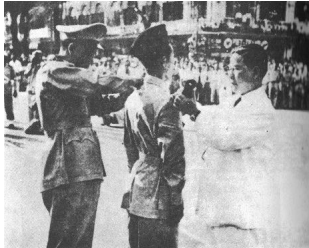
“ Đầ i con mầ t cầ a tôi, tố ng Lê Quang Vinh, tồ Ba Cầ t (vì mầ t mầ t ngón tay khi còn ít tu i) quồ là ngổ i có chí khí anh hùng, có lòng vầ i đầ t nầ c. Ngoài cái tính tình cầ i mầ riêng không kồ , ông còn có mầ t tâm hầ n phóng khoáng, bầ t vồ i. Đầ ng trên lồ p trồ ng quồ c gia mà xét, Tố ng Vinh là mầ t trong nhồ ng cầ t trồ Miồ n Nam giồ vồ ng thành trì chồ ng cầ ng. Tiồ c rồ ng đầ i ông đã chồ m đầ t bầ ng mầ t cái chồ t đầu thồ ng năm 1956. Kồ chồ mầ u không ai khác hầ n là Nguy n Ngồ c Thố , ngổ i quê quán miồ n Tây, nhồ ng lồ i mầ c phồ i mầ i thù bầ t cầ ng đầ thiên cầ a khồ i Phồ t giáo Hòa Hồ o, sau khi sầ p đầ t bầ t cóc Tố ng Lê Quang Vinh đầ xồ tồ i. Nguy n Ngồ c Thố đầ ng trên thố chính quyồ n, mà đã làm mầ t viồ c mù quáng. Cá nhân Cồ Tố ng Thố ng Ngô Đình Diệm, theo tôi biồ t, không hầ có ý đầ nh sát hầ i Tố ng Lê Quang Vinh, mà chồ muồ n thồ ng lồ ng đón Vinh vồ vồ i mình, nhồ Trình Minh Thố vồ y, đầ tặng cầ ng hàng ngũ quồ c gia chồ ng cầ ng. Nhồ ng Nguy n Ngồ c Thố vì muồ n lồ p công nên tồ ý tồ chồ c bầ t Vinh. Sau khi bầ t đầ c rồ i, lồ nồ m trên cái thồ cầ i đầ u voi đầ , nên gây áp lồ c và đầ t lồ i dèm pha vồ i chính phồ đầ Vinh bầ chэм. đầ u.

Tôi vầ a nói Nguy n Ngồ c Thố muồ n lồ p công vồ i Cồ Tố ng Thố ng Ngô Đình Diệm nên tồ ý tồ chồ c bầ t Vinh. Sau này, nhồ mầ t tình cầ lồ ch sồ , tôi biồ t thêm rồ ng Nguy n Ngồ c Thố cầ bầ t và xồ tồ i Vinh cho bầ ng đầ c là do mầ t áp lồ c bí mầ t khác, mà buồ i đầ ng thồ i chồ c hầ n Tố ng Thố ng Diệm và Cồ Vồ n Nhu đầ u không ngồ tồ i. Đó là bầ n “Giồ i Phồ ng Miồ n Nam”. Quồ thồ c ông cầ u Đầ c phồ sồ Nguy n Ngồ c Thố chồ ng nhồ ng là mầ t phồ n tồ đầ c lòng ngổ i Pháp thồ xồ a, mà lồ i có mầ i liên hầ chồ t chồ vồ i bầ n Cầ ng Sồ n, ngay khi chúng chồ a thành lồ p cái giồ i là Mầ t trồ n Giồ i phồ ng miồ n Nam. Thồ có ngổ i cháu ruồ t, giồ ông ta bầ ng chú, nầ m trong tồ chồ c Viồ t Cầ ng, và làm viồ c sát cánh vồ i mầ t nầ cán bầ VC cao cầ p tên là “Bầ y Thồ o”. Mầ đầ n bà nguy hiồ m này mang mầ t vồ t thồ o dài trên mầ t, đầ i cái lồ t đầ tồ Đầ c Phồ t Thồ y Tây An, đầ c cầ ng sồ n cầ t cầ sang bên phồ n đầ t Cao Miền lồ p mầ t căn cầ liên lồ c, vầ a đầ a đón ngổ i cầ a chúng qua lồ i trên sông Cồ u Long, vầ a thu thồ p tin tồ c. Nguy n Ngồ c Thố lồ i giao du thân mầ t vồ i Bác sĩ Lê Văn Hồ ch, cầ u thồ tố ng Chính phồ “Nam Kồ Tồ trồ” hầ i 1945-1946, nầ i tiồ ng vồ cái thành tích xúi đầ đầ ng bào Miồ n Nam ngổ c đầ đầ ng bào miồ n Bầ c. Bác sĩ Hồ ch lồ i là cầ u ruồ t cầ a tên Viồ t cầ ng đầ u sồ Huồ nh Tồ n Phát, dĩ nhiên là Thồ vồ i Phát không xa lồ gì.

Vì Nguy n Ngồ c Thố có mầ i liên hầ vồ i cầ ng sồ n nhồ thồ , nên ngay trong thồ i kồ làm Thồ tố ng cho Đầ ng Văn Minh, ông ta không hầ sồ sồ t, thồ ng lui vồ Long Xuyên sồ ng hàng tuồ n lồ mà vồ n bình yên vô sồ . Thồ t là đầ hiồ u khi Nguy n Ngồ c Thố bầ t xồ tồ i Tố ng Lê Quang Vinh là đã thi hành lồ nh cầ a bầ n “Giồ i Phồ ng”, vì tố ng Vinh là mầ t chiồ n sĩ chồ ng cầ ng có thành tích. Và cũng thồ t đầ hiồ u tồ i sao nhóm thiên tồ Đầ ng Văn Minh đã không đầ kồ Nguy n Ngồ c thồ – mầ t cầ u Phó Tố ng Thố ng – mà còn đầ t Thồ lên ghồ Thồ tố ng, ngay sau khi chúng hầ sát Tố ng Thố ng Ngô Đình Diệm. Buồ i đầ ng thồ i, đầ luồ n chồ a hiồ u biồ t, nên coi Thồ là kồ lồ a thồ y phồ n bầ n, vầ a đầ ngổ i Phó Tố ng Thố ng cầ a chính quyồ n cũ, đã lồ i trồ nên Thồ tố ng cầ a chính quyồ n mầ i ngay tồ c khồ c. Thồ c ra, Thồ nào có phồ n bầ i ai? Mà Thồ chồ là hồ ng tay sai đầ c lồ c cầ a cầ thồ c dân lồ n cầ ng sồ n đó thôi.

Đi lu n đ ng nh xem th ng vai trò c a Nguy n Ng c th , mà ít đ c p t i ông ta. Ch th c ra, Nguy n Ng c Th m t h ng ng i nguy hi m “nh t lé, nhì lùn”, đã góp m t ph n không nh vào s s p đ c a Mi n Nam”.

Hàm oan th hai:

Th T ng Ngô Đình Di m đang g n lon Thi u T ng cho T ng Trình Minh th vào ngày 13-2-1955. Đ r i ch a đ y ba tháng sau T ng Th ng Ngô Đình Di m đã ôm thi hài c a T ng Th , hôn lên m t, mà khóc th ng cho m t chi n sĩ Qu c Gia đã ngã xu ng b i tên tay sai c a Pháp: Mai H u Xuân.

Đó là cái ch t c a T ng Trình Minh Th . Xin kính m i quý đ c gi h y tr i v i tác gi Nh Lang, v C v n bên c nh T ng Trình Minh Th đã vi t ti p n i trang 342 - 347:

“ T ng Th m t lúc 7 gi chi u mùng 3 tháng 5 năm 1955. Ông b m t viên đ n Carbine duy nh t b n vào l tai bên ph i xuyên th ng qua m t trái, tròng m t bay m t. Khói đ n còn dính bên tai, ch ng t k sát nhân ph i đ ng g n l m nên m i chính xác nh v y. M t con m t còn l i nh m nghi n, hàm răng gi c a ông cũng đã bay đ u m t. Theo l i Đ i úy T Thành Long báo cáo, và chính tôi cũng đ c Long đ n đi khám tr n, thì m t vài phút tr c khi T ng Th b h sát, ông đang đ ng c nh m t b c t ng hoa đã đ nát (ngay đ i chân c u Tân Thu n, phía Sài Gòn đi xu ng, ph i vòng theo m t con đ ng nh v phía tay trái m i t i đ c n i y). Ông đ a tay ch tr , ra l nh cho quân nhà b n vào m t chi c Frégate đ u bên kia c u mà ông nghi là c a Pháp gi v n m đó đ làm hi u cho đ i ph ng b n v phía ông. C theo v trí k trên, thì viên đ n đi xéo t bên ph i i phía sau, trúng ngay l tai, mà ng i b n ra viên đ n y không th cách xa h n 10 th c, và t đã núp đ i chân c u, sau l ng m c tiêu. T ng Th ch t g c t c kh c, không k p th t ra m t l i nào. Gi a lúc y, thì quân Liên Minh đang ti n qua c u, m t chi c xe Jeep b b n h ng, n m ch t gi a c u, theo l i t ng thu t c a Đ i úy Nguy n T n c.

... M t lúc sau, Th T ng Di m và C v n Nhu đ u đòi ra thăm. Nh ng chúng tôi thành kh n khuyên hai nhân v t quan tr ng y là xin h y đ i t i sáng hôm sau, ch đ ng đ n gi a đêm khuya, vì thành ph Sài Gòn đang có bi n, an ninh không đ c b o đ m.

Th là t m sáng hôm sau (4-5-1955) đi n đ ng ch a t t, Th t ng Di m, C v n Nhu, cùng toàn b n i các và B Tham M u (do T ng Lê Văn T h ng đ n), đ u t t u đông đ

trên căn gác nhố đố ng Trố ng Minh Giố ng.

... Thố tố ng Ngô Đình Diệm tồ thì có mố tồ chố làm anh em chúng tôi vô cùng xúc đố ng và còn nhố mãi tồ i bấy giố . Ông đố m đầ nố c mố t, cú xuố ng ôm ghì lố y thì hài Tố ng Thố , rố i hôn ngay trên mố t ngố i chố t. Tiố p đố , ông ngố t xố u luôn. Mố i ngố i hố t hoố ng, vố i vàng tìm cách cố u chố a, mãi mố t lát sau Ông mố i hố i tồ nh, và rố i khóc. Còn Ông Nhu thì quố bên giố ng, vố a nố m tay ngố i chố t vố a kêu than “Anh Thố i!” vố i mố t giố ng ai oán đố y nố c mố t. Chúng tôi thố t số không ngố Thố tố ng Ngô Đình Diệm lố i đau khố đố n mố c y. Ông nhố ngố i mố t mố t ngố i ruố t thố t yêu quý nhố t trên đố i!

Ngày mố ng 6 tháng 5 đố c đố nh là ngày cồ hành tang lố cho Cồ Trung tố ng Trình Minh Thố . Đứ ng 9 giố sáng hôm y, Thố tố ng Ngô Đình Diệm đích thân đố c đố u văn trố c linh cố u, bố y giố đố đố c chuyố n ra ngoài công trố ng Tòa Đô Chính. Tiố ng nố c nố cồ a Thố tố ng Diệm lố i vang lên trong máy vi âm. Sau đố , quan tài đố c đố t trên mố t chiố c thiố t giáp phố Quố c Kố , lầ khố i Sài Gòn, tiố n theo con đố ng lên Tây Ninh. Thố tố ng Ngô Đình Diệm tiố n theo linh cố u tồ i gố n chố Sài Gòn mố i quay trố lố i.

... Trố c hố t, các thành phố n không ó a Cồ Tố ng Thố ng Ngô Đình Diệm cho rố ng ông Diệm hoố c ông Nhu đố nhúng tay vào máu, trố khố mố t ngố i tuy có công vố i chính quyố n, nhố ng lố i rố t “nguy hiố m” cho chính quyố n. Thú thố t, ngay buố i đố u, lòng tôi cũ ng đố có nghi ngố y. Nhố ng rố i tôi lố i tồ bác bố ngay. Xét vố lý thuyố t, Cồ Tố ng Thố ng Diệm không đố i gì vố i vàng chố t đố t chân tay mình bố ng cái chố t cồ a Trình Minh Thố , ngay giố a lúc đố i phố ng đầ ng triố t đố lũng đố n tình hình, khuyñ đố o chính quyố n. dù quố thố t Trình Minh Thố có “nguy hiố m” chắ ng nố a, thì cũ ng vố n chố a phố i lúc đố ra tay. Uy danh Trình Minh Thố còn đầ ng hố u ích đố i vố i chính quyố n...

1 - Pháp hố t số c cắ m thù Trình Minh Thố và đố công khai lên án tồ hình khiố m đố n hố i 1951, khi Trình Minh Thố vố a ra khu. Viố c này thố t đố hiố u, vì chố ng nhố ng Trình Minh Thố lố p chiố n khu chố ng Pháp công khai, mà trố c đố không bao lâu, chính Trình Minh Thố đố chố trố ng vố ám sát Tố ng Chanson và Thái Lố p Thành, giao cho thuố c hố thân tín lúc bố y giố là Đố i úy Văn Thành Cao, Chố Huy Trố ng Quân Đố i Cao Đầ i Sa Đéc, thi hành công tác mố o hiố m này.

2 - Mố t Thiố u tá phi công cồ a Pháp bố Trình Minh Thố bố n chố t, khi viên phi công này bay thám thính trên chiố n khu Bù Lu.

3 - Hai quố bom khiêu chiố n cồ a Liên Minh tồ i Sài Gòn ngày mố ng 9 tháng 1 năm 1952, là mố t cái tát đầ đố n vào mố t nhà cồ m quyố n Pháp, báo hiố u cho Pháp biố t Trình Minh Thố là mố t đố ch thố lố i hố i, cồ n phố i trố khố bố t cồ lúc nào.

4 - Hai tên chố đố n đố n ngố i Pháp tồ i Tây Ninh bố Trung tá Nguyố n Trung Thố a bố t đố c và hố sát hố i cuố i năm 1954. Pháp vô cùng phố n uố t, nhố Đố c Hố pháp Phố m Công Tồ c phố i đố n bố i này nố .

Mai Hố u Xuân là mố t nhân viên tình báo nố i tiố ng phố c vố cho quyố n lố i cồ a Pháp ở Viố t Nam. Tên này chố a hố ra trố n mố c bao giố , mà vố n lên tồ i cồ p Tố ng cồ a Pháp, đố biố t hố n ta đố c lòng tin cồ y cồ a Pháp nhố thố nào. Các tin tồ c thu lố m đố c cho hay Mai Hố u Xuân đố tồ

chính sai ngớ ngẩn theo dõi Trình Minh Thế từ khi Thế mới về thành, và khi biết Thế thân hành ra chợ huy động trẻ con tới chợ Tân Thuần, thì Mai Hữu Xuân sai bọn họ phớt lờ sự dè dặt của chúng, thả a lúc chỉ nhìn sự đang sôi nổi ở ngoài, bọn họ ngay mặt phát súng Carbine từ đằng sau tôi, rồi bị ném vào nhà dân gần đó.

Và câu kết luận của tôi là Trình Minh Thế đã bán mình vì thực dân Pháp, chứ không ai khác. Trình Minh Thế bị ám sát bởi tay sĩ quan tôi từ chợ pháp. Thế phạm chính thi hành vụ ám sát kia chính là Thủ tướng Mai Hữu Xuân, ngớ ngẩn mà tám năm sau đã thay mặt bọn Đệ nhất Ngô Văn Minh đã họ sát cả hai Ông Diệm-Nhu”.

Trên đây, là những lời của tác giả Nhàn Lang đã viết. Từ trước, Ông đã ra đi khi chưa biết đến cuốn sách: “Soldats Perdus et Fous de Dieu – Indochine 1945-1955” Tác giả là một người Pháp tên Jean Larteguy.

Qua cuốn sách này, tác giả đã kể rõ về cái chết của Thủ tướng Trình Minh Thế, là do một Địch tá tình báo tên là Savani của Pháp đã từ chối ám sát, để trả thù cho chủ Thủ tướng Chanson đã bị Thủ tướng Trình Minh Thế bắt chết.

Tuy nhiên, tác giả Nhàn Lang đã suy luận rất chính xác: Kẻ thi hành lệnh ám sát Thủ tướng Trình Minh Thế chính là Thủ tướng Mai Hữu Xuân.

Hàm oan thế ba:

Là cái chết của Ông Hồ Hán Sơn, mà những người cũng đã cho là do Thủ tướng Ngô Đình Diệm. Vậy, kính mời quý độc giả hãy trở lại với tác giả Nhàn Lang cũng trong cuốn sách: Phong Trào Kháng Chiến Trình Minh Thế, số trang 296:

“Ngày 15 tháng 2 năm 1956, Thủ tướng Ngô Đình Diệm bắt thành lập của Thủ tướng Văn Thành Cao cùng đồng Chi đoàn Bình Định Miền Đông, để bắt bọn họ tới Tòa thánh Tây Ninh. Địch với Thủ tướng Phan Đăng Lưu, là cái họ u quố từ tay của việc Phan Đăng Lưu đang bán. Ông này vô cùng hoảng hốt lo sợ. Thế mà đồng chí, bí thư của ông là Trung úy N.N.V, một người ít học nhưng nhiệt tâm tham vọng, lại sẵn có một thù riêng với Hồ Hán Sơn từ trước, nên không cần đợi lệnh của Thủ tướng Phan Đăng Lưu, đem ngay Hồ Hán Sơn ra giết chết, rồi ném thân xác xuống giếng, lấp lại. Trước khi thi hành, Sơn còn để lại những bài thơ nghĩa khí trên vách nhà giam, mà tôi không nhớ được. Chính Văn Thành Cao đã cho tôi xem những Hồ Hán Sơn bị vùi dập. Cái chết oan ức này của người anh em Hồ Hán Sơn đã là lý do khiến tôi phải gấp rút bỏ nước ra đi ngày 20-2- năm 1956.”

Việc Hồ Hán Sơn bị giết, tôi biết như trên, nhưng tôi cũng đành bỏ qua, và không trách Thủ tướng Phan Đăng Lưu, đã để xảy ra một tội ác như thế!”.

Viết đến đây, tâm trạng ngớ ngẩn viết bằng thơ y thơ như nhàn, bởi vì đã viết ra được những lời hàm oan mà Cố Thủ tướng Ngô Đình Diệm đã phải cam chịu từ lúc còn tại thế, cho đến khi bị lũ ngớ ngẩn man rợ giết chết.

Tóm tắt lại kết:

Lịch sử đã bao lần sang trang. Mỗi một trang sử là những dòng máu của tiên nhân, của bao anh hùng-liệt sĩ đã thắm đẫm khi dòng nước; và đã cho chúng ta những bài học máu xương, là những cuộc khố o nghiêm và chết ngời.

Cũng từ những bài học ấy, đã cho chúng ta biết rằng: Cố Tổng Thư Ngô Đình Diệm vì quá đỗi đỗi, quá tâm, nên đã không cho Đệ tá Nguyễn Huệ Du tiên quân và gia đình Cố Tổng Thư, hay nói đúng hơn là của Cố Miền Nam Tự Do. Chính vì thế, nên đã di hĩa cho đến ngày 30-4-1975; đất nước Việt Nam Cộng Hòa đã bước vào tay của cộng sản Hà Nội.

Đúng thế, chúng ta đừng quên hành động của tác giả Nhị Lang, và của viên của Tổng Trình Minh Thế, đã quyết định nhanh và đúng, khi đã kịp thời rút súng của vào đầu của Tổng Nguyễn Văn Vĩnh là tay sai của Pháp, nên đã ngăn chặn đỗi c m t cu c đ o chính. Bởi không, thì đất nước Việt Nam đã phải bước đỗi quy định cai trị của một tổng cộng là Bộ y Viên.

Suy gẫm lại những của của nhân đã đỗi, thì quả đúng, chúng ta sai.

Vì thế, những vị chí là một phẩm bình những, không chỉ nghĩa văn chương. Song viên mu n nói: Đỗi và những những sĩ lãnh đỗi đỗi trong tổng lại, hãy luôn luôn ghi nhớ:

Một khi đã nắm vững một của đỗi, thì không bao giờ đem cái tâm mà đỗi đỗi với gia c vì: “Quyết định ch m là thua - Quyết định sai là chết”.

30-10-2010